Yoon Cultural Foundation
۱۳۸۷
یون کولتوري یون

متکور

(شعري ټولګه)

محمداسمعیل یون

۱۳۸۷ل

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

متکور

(د شعرونو لومړۍ ټولګه)

محمد اسمعیل یون

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

کتاب پېژندنه

د کتاب نوم:	متهکور
شاعر:	محمد اسمعیل یون
خپرندوی:	یون کلتوري یون
چاپشمېر:	۱۰۰۰ ټوکه
لومړی چاپ:	۱۳۶۹ل کال
دویم چاپ:	۱۳۸۷ل کال
د شاعر	
پرله پسې نومره:	(۴)
د خپرندوی	
پرله پسې نومره:	(۴)
کمپوزر:	ضیاالرحمن ضیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

نيوليک

ګڼه	سرليک	مخ
۱	د ((متېکور)) د دويم چاپ سريزه	۱
۲	سريزه	۵
۳	تقريض	۱۰
۴	د متېکور په باب څو خبرې	۱۴
۵	لېوني	۲۳
۶	کليزه	۲۵
۷	زمانه	۲۷
۸	اوښکه او خندا	۲۸
۹	د عقل احساس	۲۹
۱۰	نازک خيال ته !	۳۱
۱۱	د حيا په لاس	۳۳
۱۲	ډالۍ	۳۵
۱۳	ژوندی حسن	۳۷
۱۴	غره اور اخيستی...	۳۹
۱۵	زولانه غمونه	۴۱
۱۶	د ښکلو باران	۴۲
۱۷	ازمون	۴۳
۱۸	پرهري اميد	۴۵
۱۹	متېکور	۴۷
۲۰	د ماضي عشق	۴۸
۲۱	پټې خبرې	۴۹
۲۲	د اور تاو	۵۱
۲۳	د حسن لومه	۵۳
۲۴	پخه سکروټه	۵۵
۲۵	سوی اسوېلی	۵۷
۲۶	افسوس چې قبر دې معلوم وای !	۵۹
۲۷	د ماضي خندا	۶۰
۲۸	خوږلنې سترګې	۶۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۹	ژړغونی آه	۶۴
۳۰	تر کاږو لاندې	۶۶
۳۱	درې میاشتې مخکې	۶۸
۳۲	هغه چاته چې سترګې یې....	۶۹
۳۳	د وینو رود نیل	۷۱
۳۴	د ویر سکروټې	۷۳
۳۵	د اوښکو جنازې	۷۵
۳۶	له جېل نه... ګیله	۷۷
۳۷	د لمبو ځاځکي	۷۹
۳۸	د خندا قتل	۸۱
۳۹	د آه سکروټې	۸۳
۴۰	غیرتي لېمه	۸۵
۴۱	د میو اباسین	۸۷
۴۲	د اوښکو سمندر	۸۹
۴۳	د خوږو مکر	۹۱
۴۴	ارام سمندر ته !	۹۳
۴۵	د تېزابو باران	۹۶
۴۶	سندرغاړي	۹۷
۴۷	د طاعون په لوپټه کې	۹۹
۴۸	د احساس لوخړه	۱۰۰
۴۹	یادګارونه یادګارونه	۱۰۱
۵۰	کاږو ونه ژړلې	۱۰۲
۵۱	مېږتونخور	۱۰۳
۵۲	د امید ځانګه	۱۰۵
۵۳	د اسرافیل شپېلۍ	۱۰۶
۵۴	د جنګ باج	۱۰۸
۵۵	د سیند په منځ کې	۱۱۰
۵۶	سوی ګودر	۱۱۲
۵۷	مړاوي اننګي	۱۱۴
۵۸	د محمد اسمعیل یون لنډه پېژندنه	۱۱۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ((متکور)) د دویم چاپ سریزه

متکور زما د شعرونو لومړی ټولګه ده، چې اساساً پر ۱۳۶۹ل کال چاپ شوې ده. ((اساساً پر ۱۳۶۹ل کال)) ورته ځکه وایم، چې د همدې کال په بهیر کې د افغانستان د لیکوالو ټولنې له خوا د چاپ پلان کې وه او د همدې کال د وروستیو دریو میاشتو په بهیر کې د همدې ټولنې له خوا چاپ ته لاړه. ترننه نږدې شل کاله دمخه، چاپ دومره پرمختللی نه و، هغه وخت د چاپ توري اکثره له سرپو نه جوړېدل یا اوسپنیز وو، یو یو توری به په ځانګړي صندوق کې پروت و، کله چې (الف) نه تر (یا) پورې هر توری په کارېده، نو بیا به حروفچین، همغه صندوق ته، ته او اړتیا وړ توری به یې را اخیسته، دا توري به یې پر یوه ډېر اوږده مېز، چې لس پنځه متره واټن به یې درلود، په همغو جوړو شویو صندوقونو یا کورونو کې ایښي وو. د یوې کلمې لپاره که د یو توري ټولوونکي تګ او راتګ محاسبه کړو، کېدی شي سل متره پلی واټن یې هم وهلای وي، دا نو بیا د یوه کتاب په لسګونو زرو او یا هم لکونو کلمو ته محاسبه کړه. دا توري بیا یو تربله څنګ په څنګ ایښودل کېدل او پر یوه تار تړل کېدل، په دې ډول ترې یوه کلمه، بیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلمې، بیا جمله او جملې او بیا هم متن جوړېدل، کله چې به دې په کې سمون راوسته، هغه کلمه به بېرته خلاصېدله، خو لنډه دا چې خورا زړه چاودون و. دا کتاب ما په همغه شکل چاپ کړی دی. زه دا مهال د کابل پوهنتون د درېیم ټولګي محصل وم، د درسونو ترڅنګ مې نور فرهنګي مصروفیت هم

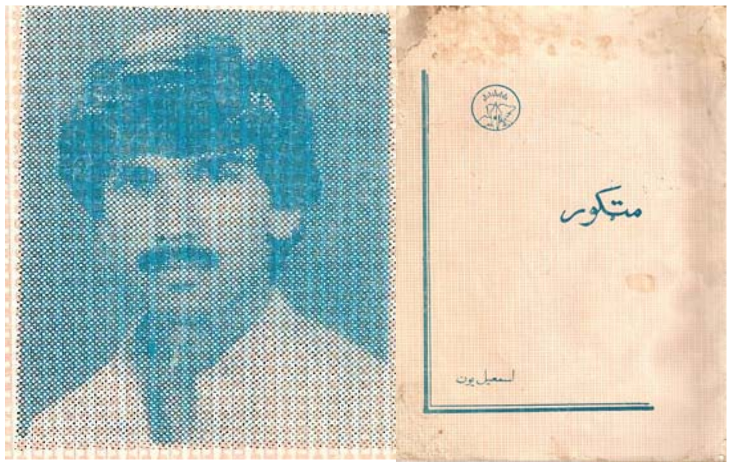

درلود او چاپخونې ته به هم هره ورځ روان وم، کله چې د کتاب د چاپ او سمون لومړني کارونه خلاص شول او ماته یې وروستي توري راکړل، نو دا مهال ۱۳۶۹ل کال خدای پامانې وکړه، ما کتاب قدرمن استاد کاندید اکاډمیسین محمد صدیق روهي او ګران ورور محمد ابراهیم شینواري ته د سریزو لپاره وسپاره، زما بل ملګري ممتاز ارمان لا وار دمخه پرې سریزه کښلې وه، څه موده نور هم د سریزو په خاطر وځنډېده، نو څکه خو د استاد روهي او ښاغلي ابراهیم شینواري تر سریزو لاندې (۲/۱/۱۳۷۰) او (۱۳/۱/۱۳۷۰) نېټې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ليکل شوي، ما د لومړي چاپ او دويم چاپ پر مهال دا نېټې ځکه بدلې نه کړې، چې زموږ ګران لوستونکي د هغه وخت له چاپي بهير سره لا ښه اشنا شي، چې د يو عادي کتاب چاپ هم هغه وخت څو مياشتني وا ټن ته اړتيا لرله. د زمانې څرخ تاو ېږي، چا ته صبر نه کوي، او س چې له هغې زمانې نږدې شل کاله تېرېږي، استاد روهي زموږ په منځ کې نه شته او د هغه په حق کې له دعا پرته نور هېڅ زموږ له لاسه نه کېږي، ګران ابراهيم شينواري او زه (يون) ژوندي او پر خپل وطن يو، ممتاز ارمان هم رانه مهاجر شوی دی. خدای(ج) خبر چې ددې شعري جونګ تر دريم چاپ پورې به موږ ته څه پېښېږي. په همدې خاطر مې د خپل تېر شلکلن فرهنګي کار پر بيا سمون، اوډون او بيا چاپ لاس پورې کړ، پر ژوند ډېر بې باوره يم او ژوند پر ما ډېر نا باوره دی، نه غواړم زما پر کړي کار سبا ته نور څوک په تکليف شي، څه چې مې کړي، ښه دي که نا ښه، پوره دي که نيمګړي، کړه دي که ناکره؟ ښه ده چې خپله يې راټول کړم چې د ټولو پازوالي زما پر خپله غاړه شي.

راتلونکی نسل به ددې وخت ونه لري، چې زموږ په ماتو ګوډو ليکنو پسې وګرځي، د هغوی ليکنې او پنځونې بايد تر موږ اوچتې وي او که اوچتې نه وي دا نو ددې مانا ورکوي، چې ژوند او فکر ولاړ دی او پرمختګ نه کوي، خو دا زموږ د اوسني نسل وظيفه ده چې خپل کارونه په خپله خلاص کړي او په هغه تسلسل کې خلل رانه ولي چې تېرو تر موږه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رارسولی او زموږ دنده ده، چې تر بل پښت یې ورسوو، د بشري ژوند ارتقا د همدغه تسلسل ترکیب دی.

له ټولو قدرمنو لیکوالو دا هیله لرم، له یوه نسل څخه بل ته کلتوري خلا پرې نږدي او تر خپله وسه پورې د وخت له تخنیکي امکاناتو ګټه پورته کړي او خپله ځاني او ملي، ټوله کلتوري شتمني خوندي کړي.

د همدې هیلې د برې په ارمان
پوهندوی محمد اسمعیل یون
کابل- افغانستان
۱۳۸۷ل کال، د سلواغې ۷مه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سریزه

په وروستیو څلورو کلونو کې، چې کېدی شي د فرهنګي ازادۍ پیلامه یې وبولو، زموږ د هنري فرهنګ په تېره د شعر په ګلبڼ کې رنګارنګ ګلان وغوړېدل او د ادب او هنر د مینوالو زړونه یې باغ باغ کړل. رښتیا خبره داده، کله چې د هنر د ازادۍ وږمه په غرو، رغو، کلو او بانډو وچلېږي د شعر بلبل یې د هر کلي لپاره ګلورینې ترانې وایي. د تعجب خبره نه ده حتی هغه شاعران چې د کوم طلسم تر اغېزې لاندې له ځانه پردي شوي وو، له مسخ شوي حالت نه بېرته راوګرځېدل داسې ښکارېده چې هغوی خپله حافظه ترلاسه کړه، خپل کلي مالت او دوستان او دښمنان یې وپېژندل. زه په دې خبره بحث نه کوم چې د شعر ګلبوټي په هوسا او بسیا خاوره کې ښه وده کوي او که بحراني حالت د شاعر احساس راوېښوي او طغیان ته یې لمسوي، خو ددې خبرې یادونه ضروري ګڼم چې شعر او د تخلیق ازادي د مجنون او لیلا په شان یو له بله جدا یي نه شي زغملای، چېرې چې د تخلیق ازادي نــــه وه خدای خبر چې څومره خبرې به د شاعرانو په مغـــــزو کې پـــــه ابدي خوب ویـــــدې شـــــوې وي، څومره د شعر چینې به وچې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شـوې وي، څـومره اسـتعدادونه بـه متـکـور پـاتې شـوي وي او څومره خبرې به په نه زړه ويل شوې وي، حتی هغه کسان چې لـه شاعر نه له پلان سره سم شعرونه غواړي د تخليق له ازادۍ سره مخالفت نه کوي، خو هغـوی د تخليـق ازادي دا سې تعبيـروي: مـوږ شـاعر تـه ازادي ورکـوو چـې زمـوږ دښـمنانو تـه کنځلـې وکړي. دا دی د تخليق د ازادۍ اصلي او ژور مفهوم.

زه پوهېږم چې ځينې کسان به ددغـو يـادونو پـه لوستلو سره بې حوصلې شوې وي او وبه وايي چې دا خو زړې بابولالې دي، د هغو تکرارول څه ګټه لري؟ ښه، دا نصيحت به ومنو خو دا هم بايد ووايو چې په تاريخ کې سپين فصل نه شته. زما ښه پـه يـاد دي چې د داود په جمهوريت کې د تاريخ په درسي مفرداتو کـې د ظاهرشاه دوره حذف شوې وه او لـه موجوديت نـه يـې انکـار شوی و خو ما ورته وويل چې په تاريخ کـې سـپين فصـل يـوازې په اسطوره يي دوره پورې اړه لري او بيا هغه خاليګاه ډکه شوه.

مـوږ غـواړو پـر دغـه ټکـي زور واچـوو چـې فرهنـګ يـوازې د دموکراسۍ په فضا کې وده وکولای شي، که څوک غواړي چې په دې خاوره کې فرهنګ وغوړېږي نو بايـد د نوښـت ازادۍ تـه درناوی وکـــړي، پـه تېـرو څلـورو کلونـو کـې سره لـه دې چـې جګـړې زمـوږ خـــاوره دخپلـو بچيـانو پـه وينـو ولمبولـه، ودانـۍ يـې پـه کنـډوالو بدلـــې کـړې، د کونـډو، بـورو او يتيمانو اسوېلو يې د فلک مانۍ توره کړه، باغونـه، ځنګلونـه يې پو پناه کړل او مادي هستي يې تالا کړه خو لـه دې ټولـو سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره د فرهنګ په برخه کې د يوې نسبي ازادۍ له برکته يو څه تنوع او ښکلا ليدله کېږي.

د دولس کلنې جګړې په وړاندې د شاعرانو انتطباعات او تاثرات يو شان نه دي: څوک د اتلانو حماسې انځوروي، څوک د شهيدانو پر مقبرو اوښکې تويوي، څوک د سولې ارمانونه بيانوي، څوک وران کلي او زړې خاطرې را په يادوي، څوک د نهيلۍ او بېوسۍ نغمې غږوي، څوک سباوون ته په تمه ناست دي او ځينې په تورتم کې د اميد مشالونه ګوري.

د (متهکور) په نامه د شعرونو دغه مجموعه چې د ځوان او حساس شاعر، اسمعيل يون د اند ښنو امېل دی، د پښتني غاړې لپاره په ډېر ظرافت جوړ شوی دی، دا مجموعه د پښتو په فرهنګي ګالرۍ کې يوه ښکلې تابلو ده، چې له خپل ولس سره د اورنۍ مينې په زمينه کې انځور شوې ده، دا مجموعه د صداقت او وجدان غږ دی چې د يوه فرهنګيالي ځوان د احساساتو ترجماني کوي او څه چې وايي شاعرانه مګر ربښتيا دي.

که څوک ددې مجموعې په لفظي اړخونو څېړنې کوي نو ښايي چې په لوی لاس به خپل ځان له هغه هنري اتذاذ څخه

بې برخې کړي چې د شعر په کليت، انسجام، تصوير او رسالت کې پروت دی. د ځوان شاعر اسمعيل د شعر هره ټوټه يوه هنري

(c) ketabton.com: The Digital Library

تابلو ده چې په هغه کې ښکلا، تناسب او د خیال ظرافت ځان ښکاره کوي. اسمعیل یون د خپل وخت تصویر ایستلی دی او په دغه تصویر کې یې خپل موقعیت هم ښودلی دی.

هو، هغه متکور شوی پاتې دی او ولې به متکور نه پاتې کېږي. هغه شاعر دی، زموږ د وخت شاعر چې نه یې ((لېوني)) خوښېږي او نه له ((هوښیارانو)) سره په یوه لاره تللای شي. دده برخلیک دادی چې متکور پاتې شي او زموږ اکثر شاعران همداسې دي. زموږ د وخت شاعر له معنوي ویاړ نه پرته بل هېڅ نه لري او نه یې لرلی شي: ((دواړه نه کېږي رحمانه یا به دین کړې یا دنیا.)) خو څوک چې معنوي ویاړ لري هغه په واقعیت کې هر څه لري:

خرقه پوشو په خرقه کې دی موندلی
هغه حظ چې په دنیا کې دنیا دار کا

د اسمعیل یون شعرونه تر زیاتې اندازې له خپل کلتور سره تړلي دي او له خاصو حالاتو نه یې رنګ اخیستی دی. دا تصادفي خبره نه ده چې د شاعر په تصویرونو کې د اور لمبې، د وینو څپې، د اوښکو سیند، قطار قطار جنازې، اغزنه خوني لار، د تېزابو باران، اورنی اسمان او بالاخره سوی اسمعیل تر سترګو کېږي. شاعر هغه څه ته اریان پاتې دي چې نور خلک هم ورته اریان دي: د وینو سوداګري د معنویت

(c) ketabton.com: The Digital Library

سقوط، د عقيدې او اعتماد بحران، د شخصي ګټې په مقابل کې له ټولو اخلاقي نورمونو نه تېرېدل او داسې نور.

زه نه غواړم چې د دغې مجموعې په باره کې د خپل برداشت ټول اړخونه بيان کړم او يا دده د اشعارو مضمون تفسير کړم. پرېږدئ چې لوستونکي دده شعر ته له خپلو عينکو څخه وګوري، په دې مجموعه کې رمزي شعرونه هم شته، خو څوک چې له مور سره او سېږي هغوی په اسانۍ سره په دغو رمزونو پوهېدی شي. اسمعيل ځوان دی او ځوانان خپل احساسات نېغ په نېغه بيانوي زه فکر کوم چې زمان به دغه د استعداد خاوند شاعر ته لا زياتې هنري هستونې وړپه برخه کړي.

په درناوي
کانديد اکاډميسين
محمد صديق روهي
د خوشال د فرهنګي ټولنې رئيس
۲/۱/۱۳۷۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقریض

هسې خو په ټولیزه توګه ژوند د خوږو ترخو، لوړو ژورو، بریو ناکامیو، امیدونو او نهیلیو نوم دی. خو د ژوند د ژورو تل ته رسېدل او د تیاره ګوټونو کشف د هر چا کار نه دی. د ژوند د رښتینې مانا پیدا کولو او پېژندلو لپاره بینا سترګو، حساس ذهن، له ولولو ډک زړه او بلیغې ژبې ته اړه وي او د همدغه څیزونو څښتن ته شاعر وایي.

هغوی چې د شعر او شاعر ارزښت او استادۍ ته نه دي ملتفت کله له شعر نه علم غواړي او کله فلسفه او سیاست. په داسې حال کې چې علم او سیاست د یو شمېر ټاکلو پرنسیپونو او فورمولونو د ننه د نړۍ فورمولیکه شرحه ده او شعر د الهام پایله. خو له نېکه مرغه زموږ زلمی وینا وال اسمعیل یون د شعر ضرورت او رسالت په رښتینې مانا درک کړی او ان له تنکي زلمیتوب یې په پوره ځان خبرۍ د شعریت په لار یون کړی دی، ښه ټینګ او پاخه ګامونه یې ایښي او امید دی چې د پښتو شعر د لا لوړو پوړیو په لور نور هم ګړندي، ارزښتمن او اغېزمن ګامونه پورته کړي.

ځکه یون یو داسې شاعر دی چې د شعر په ټولو باریکیو او نزاکتونو پوهېږي او زیار یې ایستلی دی، شعر ولیکي کله یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپل مظلوم او محکوم ولس په مظلومیت او محکومیت غم او خواشیني څرګنده کړې ده. کله یې د خپل غیرتي او ننګیالي ولس په بریاوو ویاړلي دي، کله یې د ټولنیزو بدبختیو په وړاندې احتجاج او ګوتڅنډنه کړې ده او کله یې له خپلې مجبورۍ او بېوسۍ سر ټکولی، نو د کنایو، استعارو، تشبهاتو او الفاظو په شاعرانه کارونې سره یې شاعرانه ویاړلي، ګواښلي او ژړلي دي:

ځومره مو مینه د احساس رګو کې ننوته
لکه منصور د دار ختلو سره مینه کوو

یا:

دود شو تکل د اسوېلیو په اور
ورته پرهر زړه ارماني وخندل
نور د سبا د حسن شونډې موښې
په توند (شمال) باندې ماضي وخندل

یا دا چې:

چا د اور په سترګو کې لیدلې د اوبو مینه
عقل بې احساس دی په لمن کې د پردو رغړي

او د ډېرې خوښۍ ځای دی چې زموږ شاعر د منځپانګیز نوښت ترڅنګ جولیز نوښت ته هم متوجه دی د غزلو ترڅنګ یې ازاد شعرونه هم لیکلي، ښایسته او خواږه وییونه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کارولي، نوي سمبولونه او ترکیبونه یې زېږولي، د مضمون رنګیني او تنوع ته یې تر خپل وسه پام ساتلی او ژبه یې کره او معیاري ده او د شعرونو دا جونګ یې د ډېرې ستاینې او بیابیا لوستلو وړ دی. خو په خواشینۍ زموږ ښه او قدرمن شاعر د خپلو ډېرو بریاوو او ښېګڼو ترڅنګه ځینې ښویېدنې هم لري، کله کله یې د ځینو ناپېژندلو سمبولونو په کارونې سره د شعر ځینې بیتونه ګونګېږي او روڼ مفهوم نه شي ښندلی لکه:

څـومـره د مـکر تـخیل تــه کښته شوی نرم؟
په نوم د میو راته مخکې ږدي پیالې د اوښکو

یا دا چې کله کله یې ډېر خاص او یوازې په همده پورې مربوط مسایل نظم کړي دي، چې نه یوازې عام نه دي، بلکې په خاصو مواردو کې هم کوم شعـــري ارزښت نه شي درلودای او زه افسوس کوم چې دربغه هغه یې په یو داسې خوندور جونګ کې نه وای راوړي لکه ((درې میاشتې مخکې)) او ((یادګارونه یادګارونه)). په هره توګه زه دغه جونګ یو ارزښتمن او ګټور اثر او د پښتو شعر په ځولۍ کې یې یوه رنګینه او په زړه پورې زیاتونه ګڼم او یقین لرم چې درانه لوستونکي به ددې شعرونو له لوستلو پوره خوند واخلي او خپله شعري تنده به پرې ماته کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس همدومره
د ملګرتیا په خلوص او مینه
ممتاز ارمان
۱۰/۱/۱۳۶۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

د متهکور په باب څو خبرې

اوس زموږ مخې ته یو داسې کتاب پروت دی چې په هغه کې د انساني احساس او تخیل یو عاطفي تړون پروت دی او هغه د ګران اسمعیل یون شعرونه دي.

شعر په خپل څو اړخیزتوب د یوې جالبې پدیدې شکل نیولی دی او دا ځکه چې د انسان جوړښت، هیلې او احساسات چې څومره بېلابېل دي، نو هماغومره یې د دغو احساساتو او هیلو د بیان ډول بېل دی او ځکه موږ باید هر شعر یوه نوې زېږېدنه وبولو.

شعر د انسان د نه بیانېدونکو ژورو حسي-عاطفي حالتونو د بیان سمبول دی. هغه څه چې په زړه کې ګرځي او ده ته د یوه موجود حقیقت په شان ښکاري، دی یې د شعر په ورېښمین پوښ کې نغاړي او موږ ته یو ښکلی لذت بښونکی پیغام کېږي. شعر ځکه په خلکو ښه لګي چې شعر د احساساتو او مینې او معنوي غوښتنو د بڼ په ګلانو کې د سحرنۍ پرخې څاڅکي دي، چې ښکلا خوښوونکی ذوق ارضا کوي او د ماتو زړونو، ژوبلو احساساتو او لطیفو هیلو نه اورېدونکی اوغلی اواز دی چې یوازې د حساس انسان د زړه او مغزو په برجونو کې د مینې زلزله راولي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر شعر د شاعر د ځانګړي فکري حالت محصول دی. چې شاعر بیا طبعاً د ټولنې، چاپېریال او پېښو نه اغېزمن شوی دی او که د خپل رسالت سرته رسول غواړي، نو خپل احساس په رښتیني ډول وړاندې کوي.

د اسمعیل یون شعرونه ددې وروستیو کلونو شعرونه دي او حتماً په کې د همدې کلونو د پېښو او ټولنې انځور وینو هغه کلونه چې زموږ باتور ملت د اور او وینو په سمندر کې ولامبل، د ازمونونو په ازمون کې لا ژوندی دی او د خپل حیثیت او غرور او ستروالي ثبوت لپاره یې ویاړنې هستې کړي.

که په شعر یا لیکنه کې لیکوال په صداقت سره یو څه نه وي ویلي، نو هېڅکله به همېشني نه شي او ځکه زما په نظر هغه څه چې د اسمعیل یون د شعر تر ټولو لوی بریالیتوب دی، هغه دده په بیان کې صداقت دی، هغه د پغمان د جنتي چینو په غاړه د افریقا د سارا له ګرمۍ نه فریادونه نه کوي، خو د کب په شان چې د سرو تېلو په منځ کې وي ثنا هم نه وایي.

هغه، هغه څه وایي چې محسوس کړي یې، ویني یې او پرې پوهېږي، هغه د اوسني بهیر رښتینی حالت بیانوي او خپل عاطفي احساس ورسره په صادقانه ډول یوځای کوي، د بېلګې لپاره (د خندا قتل) او ځینې نور شعرونه کتلای شئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بله مسئله چې د اسمعیل په شعرونو کې په څرګند ډول لیدل کېږي، هغه یو سپېڅلی بغاوت او خپلواکه سرغړونه ده، د استاد الفت د وینا له مخې شاعران په هګیو کې د مرغانو الوتنې او د لمر سپېدو په څیرې ګرېوان کې د لمر پلوشې لیدی شي او: ((شاعران له قید و شرطه بې پروا وي)) نو ځکه موږ د یون په شعر کې هم دغه شان شعرونه لولو:

د عشــق نظـر نــه شــول لمبــه لېــوني
تــورو تیــارو کــې شــول ډیــوه لېــوني
میکـدې خـود د زهـد اور کـې نـاخي
پــه کــې د ېــره نــه دي هغــه لېــوني
د عشــق پــه تــور یــې پــه دار مــه ځړوئ
کلــه کــوي چاتــه ســجده لېــوني
زمـــوږ پـــه کـــور بـــه لمبـــې وي لا
ترڅـو چـې پـاتې وي دا دوه لېـوني.

(د جنګ باج) او ځینې نور شعرونه هم په دې باب د ځانګړې پام وړ دي.

اسمعیل یون په خپل شعر کې ډېر ژور حالتونه انځور وي او دا د پښتو د ولسي شعر هغه غوره عنعنه ده، چې نن سبا د نړیوال معاصر شعر یوه مهمه ځانګړنه هم ده او اوس په پښتو

(c) ketabton.com: The Digital Library

معاصر شعر کې هم پیل شوې ده. د ((درې میاشتې مخکې))
شعر د یوه عشقي حالت ډېر دقیق بیان دی، همدا راز د ((غره
او راخیستی)) ((مېړتونخور)) او ځینې نور شعرونه. د
کاناډایي شعر پېژندونکي ایزابل مور په عقیده، تېرېدونکو
او ځانګړو ښکلاوو ته تم کېدل، د حالت انځورول او د
نامحسوسو غوښتنو بیان د اوسني شعر یوه خاصه عنعنه ده،
د لاندې بیت په لومړۍ برخه کې یو ځانګړی حالت په ډېر ساده
ډول بیان شوی دی:

زما زړګی درزا کړي او د تا شونډې رپېږي
دي څومره خوندورې زما وستا پټې خبرې

مینه او الفت لکه څنګه چې د انسانیت د خلاصون لاره ده، د
شعر د ملکې د ظهورولو عامل هم دی شاعر او مین زیاتره
وختونه په یوه مانا کارول کېږي. انساني مینه ((د انساني توکم
بقا او دوام)) دی او د انساني مینې په خم کې رنګ شوي
شعرونه همېشني او تلپاتې شعرونه دي. د اسمعیل یون په
شعر کې د انساني مینې او عاطفي نوښتیز بیانونه د
((یادګارونه یادګارونه))، ((سوي اسوېلي))، ((کلیزه))،
((د عقل احساس))، ((د حسن لومه)) او ((پخه سکروټه)) تر
سرلیکونو لاندې لولو. له ((سوي اسوېلي)) څخه دا څو
بیتونه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سترګو په خوږو کې ډوبېدم نه پوهېدم
د مينې په لمبو کې تاوېدم نه پوهېدم
احساس مې عقل پرېښوده په لاره د جنون
منصور ومه په دار کې ځړېدم نه پوهېدم
موسکی شه لا هم نوره زما سوو اسوېلو ته
ساده وم چې په تا مينېدم نه پوهېدم

د اسمعيل شعر که د مينې او ښکلا پالنې هر څومره ښکلي بيانونه دي خو ورسره د هېواد او ملت له ژورې مانا نه هم ډک دي، زياتره غزلونو کې د ښکلا او مينې تر رنګينو پوښونو لاندې د هېواد پالنې، انسان دوستی، سپېڅلي بغاوت، حق خوښوونې او خپلواکی ترانې پرتې دي. دا د پښتو د اوسني غزل يو مثبت بری دی چې د ښکلا او مينې تر پوښ لاندې د ژوند د ارزښتمنو مسايلو خواته عامه ذهنيت اړوي په لاندې بېلګه کې په ډېر خوندور ډول همدغه شان بيان شته:

چامو د مينې د جانان زلفو ته اوړونيوه
چې شنه دودونه يې زموږه په شعرو کې ځلي
زما د عشق ستونی دې لوند نه کړ پرې يو ځلې هم
څه که د ميو اباسين دې اننګو کې ځلي

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسمعيل يون يو مسول شاعر دى او تل په خپل شعر کې د هېواد د تاريخي جريانونو په پام کې نيولو سره د خلکو، ټولنې او هېواد پر وړاندې خپل مسئوليت نه هېروي. هغه له خپلې مينې نه غواړي چې ((نور يې د سترګو په جادو کې بند نه کړي او پرې يې نږدي چې د منصوري وطن د غم او اور د توپانو سترې کاروان او د وطن د بچو د ويرونو فرياد او د ځوانانو او زلمو قطار، قطار جنازې ووينې)) او همدغه حالاتو هغه مجبور کړى چې له خپل شعر نه د همدردۍ يوه ډالۍ جوړه کړي او ((په داسې حال کې چې نور د باران نه لاندې د ميو په سيند کې له جانان سره غوټې وهي او خاندي او د ګلونو په بستر کې يې په نرمو شونډو، شونډې ايښې وي، خو دى (يون) د دردمن او د احساس په اور کې د کړېدلي انسان په توګه خپله ډالۍ داسې وړاندې کوي:

د شعر د بزم د مسرو ګلونه
د خپلو اوښکو په تار پېيم ترې اميل جوړوم
ډالۍ کوم يې ورته
يوه د درد او د شعرونو ډالۍ
د زړه د سوز او پرهرونو ډالۍ))
او د شاعر ډالۍ بايد همدغسې وي.

د اسمعيل يون شعر د شکل له مخې ډېر ښکلى او په زړه پورې دى. غزل يې د يوې ځانګړې ښکلا خوښوونې او لوړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذوق، اوچتې قریحې، استعداد او مینې څرګندوی دی او له ښکلو ترکیبونو، انځورونو، تشبیهاتو، استعارو نه ډک دی.

ازاد شعر یې هم خوندور او زړه راښکوونکی دی او له انساني عاطفې او غني انځورونو نه ډک دی.

یوه بله خبره هم د یادولو وړ ده، هغه دا چې کله موږ یو شعر لولو نو په دې هم باید پوه شو چې ایا شاعر خپل د ننني احساس بیان کړی دی او که هسې د ورځې د مود مسایلو ته اړم شوی دی؟ د اسمعیل یون د شعر په څو کوچنیو بېلګو کې موږ ولیدل چې د هغه بیان مسولانه، زړور او صریح دی او هېڅ ډول تکلف او تصنع په کې نه شته، نو باید وپوهېږو چې ایا هغه په خپله هم دغه شان دی او که نه؟ زه چې د دوه کلونو راپه دېخوا له هغه سره ډېرې نږدې اړیکې لرم، نو هغه مې په عملي ژوند کې هم یو صادق او زړور انسان موندلی دی، هغه چې هر څه وایي دده له ژورې مینې او ډېر پاک احساس نه راټوکېدلي وي. هغه له شعر سره مینه لري، هوس یې نه کوي ځکه ده ته شعر په خپله یو هدف دی، داسې هدف چې هغه پرې د خپل زړه پرهرونه ټکوروي او د غمونو پېټی پرې سپکوي او نورو دردمندانو ته یې هم وړاندې کوي.

روانو بدمرغه پېښو هغه ته درانه عاطفي زیانونه رسولي دي، چې ددغو زیانونو اغېزې دده شعر ته یو ځانګړی سوز او ساز ورکړی دی او علت یې کولی شو د ((افسوس چې قبر دې معلوم وای...)) په شان شعرونو کې ومومو. خو له دې سره سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغه بل هدف د هېواد د لوړتیا په لار کې خدمت کول دي، ددې لوړ هدف لپاره کله د شعر نه د وسیلې په توګه هم کار اخلي او په دې خاطر خو په مجموعي ډول د هغه شعر مقاوم او ثابت شعر دی چې د سوو فریادونو په لوګیو کې یې هم د خندا ګلونه ټوکېږي او د موسکا غوټۍ خولې سپړي. هغه که د ژوند د ازمون د اور په سره بټۍ کې د جوارو د دانې په شان په اور اوښتی را اوښتی او مټکور پاتی شوی دی، نو د احساس او عاطفې په بڼ کې د مینې د نسیم وږمو د یوه ښکلي ګل په شان غوړولی دی، چې د شعرونو نغمې یې زموږ د زړونو تارونه خوځوي او ځانګړی خوځند عاشقانه حالت را ښیي.

زه دده د شعر په باب نور څه نه وایم، ځکه د یوه هنري اثر د ډېرې ښې پېژندنې لپاره په خپله د هماغه اثر لوستل تر ټولو اسانه لاره ده، خو خپلې خبرې په دې ډول رالنډوم: سره له دې چې اسمعیل به لا تراوسه د ځانګړي سبک خاوند نه وي او کېدی شي په ځینو مواردو کې د سایل او سلیم تر اغېزې لاندې راغـــلی وي، خو په شعـــــر کې یې نوښتګر خوځون، د سپېڅلي احساس زړور بیان، د ځانګړي ښکلا ییز ذوق شته والی ، مسولیت ته ځیرتیا او له شعر سره د زړه له کومي مینه او اړیکي او ترون موږ ته دا هیله پیدا کوي، چې ډېر ژر به د هغه شعر نور هم پرمخ لاړ شي او د ځانګړي سبک خاوند به شي. په دې هیله چې دده شاعرانه احساس تر پایه دې ته ځیر وي چې وایي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګـوره احـساسه هـغه کـور کلی یوازې نه کړې !
چې ګرېوانو کې یې ټول عمر ګرځېدلې اوښکې

ده ته د شعر په لار کې له مینې ډک، بریالی او پرمخ تلونکی یون غواړو.

په مینه او درناوي
ابراهیم شینواری
۱۲/۱/۱۳۷۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

لېوني

د عشق نظر نه شول لمبه لېوني
تورو تيارو کې شول ډېوه لېوني

ميکدې خود د زهد اور کې ناځي
په کې د بېره نه دي هغه لېوني

دا چې بې دربغه پرې قدم ږدي اشنا !
کلي کې نه شته دي سوچه لېوني

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عشــق پــه تــور يــې پــه دار مــه ځــړوئ
کلــــه کــــوي چاتــــه ســــجده لېــــوني

زمــــورږ پــــه کــــور بــــه لمبــــې بلــــې وي لا
تــر څــو چــې پــاتې وي دا (دوه) لېــوني.

۲۲/۵/۱۳۶۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلیزه

شعره ! ګلونه شه غوټۍ شه پاڼې پاڼې شه
د میو پاڼې
لاړ شه ! زما د یار په نرمو او خوږو زلفو کې
وځلېږه
وخندہ
او زما د زړګي
د خوږې مینې د اسرو او امیدو له تله

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورته په مينه مينه
مبارکي ووايه
نن يې کليزه ده
د ژوند کليزه
يوه د حسن او ښکلا کليزه
د اسمعيل د محبوبا کليزه.

مرکزي ليليه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمانه

چــــا زمانـــــه څـــوک زمـــــانې وخـــــوړل
چـــا میخانـــه څـــوک میخـــانې وخـــوړل

زمـــــا د عشــــق تنکــــي ګلونــــــه
د تـــــا د ســــترګو پیمــــــانې وخــــوړل

د اســــمعیل ســــپېره مېــــره ملګــــري
مــــنم چـــې خپلـــې یـــارانې وخـــوړل.

۱۳۶۷ل کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښکه او خندا

زه اوښکه اوښکه شم پر مخ را شمه
ته ټول هوس شې او بیا ومو سېږې
زه اسوېلی شمه د سوو هیلو
ته په نڅا شې او کړس کړس وخاندې
نو زما و ستا یارانه نه شي سره
ځکه چې اوښکې خندا نه جوړېږي.

۱۹/۱۱/۱۳۶۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عقل احساس

ستا د غمبورو د ښکلا سُرخي چې ځل ووهي
زما زړګی ورته له تندې ځنې جل ووهي

د شونډو جام نه دې خواږه په نورو مه دوړوه
د مینې تاو مې درنه خدای مه کړه اجل ووهي

د زړه پر تل مې پرهرونه سره او شنه غوندې شي
کله چې ټال دې سره ګلونه په وربل ووهي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما د عقل احساس دود شولو د مکر په اور
څنګه به حسنه امیدونه ستا منزل ووهي

لړ دي ګورين نظر په سترګو کې تسل نخوه
چې مې زړګی د مینې سختې په تکل ووهي.

۱۱/۲/۱۳۶۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

نازک خیال ته !

ته لا تراو سه پورې
د عشق په اور کې
د سکروټو په سر
تنها کې شوی نه یې

ته لا تراو سه پورې
د اسوېلیو او آهونو په اور
لکه نینه دا سې اوښتی نه یې

ته لا تراو سه پورې
د غم تنور کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

اور لړوني غوندې
لوغړن شوی نه يې
نو نازک خياله !
د خوښيو خياله !
د هوسونو خوشاليو خياله !
لاړ شه د عشق د اور په ګرمو لمبو
خپله سينه ومونبه
او د احساس په سيند کې ولمبېږه
بيا نو راځه !
موږه د اور بخرو
تر کاڼو کلکو سره
د عشق او پاکې مينې
په نوم سنګر ونيسه
او د اسمان کاڼو ته سر ونيسه !

۱۴/۸/۱۳۶۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حیا په لاس

عشـــقه لېـــونی شـــو مه د تـــا پـــه لاس
زړه دې زمـــا ورکـــړ د بـــل چـــا پـــه لاس

هجـــر د زړګـــي تـــل راتـــه وســـېزه
خـــدای خـــو دې نـــور واخلـــي د بـــلا پـــه لاس

رســـي د امیـــد کـــاروان منـــزل پـــورې
تـــم کـــه چېـــرې نـــه شـــي د جفـــا پـــه لاس

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلکو یارانه کې رنګینۍ وکړې
زه هسې ګیر شوی د حیا په لاس

څنګه به تندی په ځمکه نه وهم
وینم جام د میو د ملا په لاس

بخته ! ګدایي باندې دې مه ژاړه
ډېرې ښکلې لوبې د ګدا په لاس.

۱۵/۵/۱۳۶۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډالۍ

نن د دیدن په ورځې
د اوراو وینو تر شپېو نه وروسته
څوک د عطرونو تر باران نه لاندې
د میو سیند کې له جانان سره غوټې وهي او خاندي
څوک د هوس په میو
د مرغلرو د خوندو له پاسه
رغړي را رغړي مینه مینه وایي
چا د ګلونو په بستر کې
شونډې ایښې دي په نرمو شونډو
او د عشقونو د خوندو جامونه
بې دریغه دریغه په سرو اړوي
خو زه له درد نه رغېدلی انسان

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اور په څنو زنګېدلی انسان
د احساس اور کې کړېدلی انسان
نن د سرو اوښکو او د وينو د موسم له بڼه
خپلې خوږې مينې ته
شاعرانه او ښکلو سترګو ته يې
پستو پستو خمارې زلفو ته يې
د شعر د بزم د مسرو ګلونه
د خپلو اوښکو په تار پېيم
ترې امېل جوړوم
ډالۍ کوم يې ورته
يوه د درد او د شعرونو ډالۍ
د زړه د سوز او پرهرونو ډالۍ.

۱۳۶۷ ل کال ۵مه مياشت
د لوی اختر دويمه ورځ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژوندی حسن

مـور ملامـت یـو چې لـه ښـکلو سـره مینـه کـوو
د زړه پــه وینــه نــازولو ســره مینــه کــوو

چـا ده لیـدلې د اورونـو سـمندر کـې غـوټې؟
مـور لېـوني یـو چـې لـه ګلـو سـره مینـه کـوو

نــور یــې نظــر د اننګــو پــه میــو ولمبــوي
مـور یـې د تشـې خـولې خنـدلو سـره مینـه کـوو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلک لمبه شي د ژوندي حسن له میني څخه
موږ ساده زړي خو له تللو سره مینه کوو

څو مره مو مینه د احساس رګو کې ننوته
لکه منصور د دار ختلو سره مینه کوو

اړوه جام دې د خوږو سترګو په سترګو کې مو
موږ اورونه له اورخښلو سره مینه کوو.

۵/۷/۱۳۶۷
مرکزي لیلیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

غره اوراخیستی...

نن د ښکلا د غرو د ښکلو شنو ناوونو په تل
هلته چې سپینې غیرتي اوبه په تل بهېدې
د عشق د زانو د بچیو وینې دارې وهي
رود سوربخن غوندې دی
او شاوخوا تیږې یې هم په وینو ولمبېدې
اوروزته ناځې له خندا نه شین دی
ان هلته لرې یې په تالو او ډاګونو کې هم
له ډېره تاوه د سیسیو بچې وسوزول
ځکه چې لرې لږ څه وړاندې هلته
پر هغې تورې غټې تیږې باندې
یو ښکاري (باز) ناست دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنجې يې سرې دي د سيسيو د زړګو په وينو
او خپل وزرونه په غرور ټپوي
(شاهين) هم پاس د اسمانو له څوکو
د ښکار نظر ترلی
څو چې د زرکو سينې وڅيري په خپلو پنجو
خو لاندې ګوري چې غره اور اخيستی
له ګڼ ځنګله څخه لوخړې خېږي
او د مرغانو بچي سېزي په کې
څوک يې لمبې نه ويني
څوک يې اواز ناوري.

۱۳۶۲ل کال د سلواغې مياشت

(c) ketabton.com: The Digital Library

زولانه غمونه

غمونــه مــې ترلــو پــه غمــو کــې زولانــه
لمبــې مــې بلــولې د خــرد پــه ګرېوانــه

غیـرت بـه مـې اغیـارو تـه ښـودلی د پښـتو وای
په مخ کې که مې خنډ نه وای (بې ننګه) پښـتانه.

۲۲/۵/۱۳۶۲
خوشال خان لیسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښکلو باران

دلته د ښکلو باران
په لپو لپو ډکو ډکو کاسو
د خماري وربځو له شونډو څخه
اوري را اوري نازولو باندې
خو پر دې وريت اسمعيل
په دې ستي او کړېدلي باندې
د غم په څپو زنګېدلي باندې
يو څاڅکی هم نه اوري
يو څاڅکی هم...

د ۱۳۶۷ل کال د غويي مياشت

(c) ketabton.com: The Digital Library

ازمون

عقل مې د عشق په تکل اور کې په لمبو رغړي
مینه مې خوږلن کې په انګار او په ایرو رغړي

(نن) راته په سترګو کې لمبه د قهر تاوه کړه
هیله مې له دې هم د سکروټو په سرو رغړي

خومره د امید په مینه نازي مې ګوګل کې زړه
عشق باندې په مالګو کې په خپلو پرهرو رغړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چــا د اور پـــه ســـترګو کـــې لیـــدلې د اوبـــو مینـــه؟
عقــل بــې احســاس دی پــه لمــن کــې د پــردو رغــړي

بیــا نــازکو نرمــو لــه ازمــون نــه پښــې وکښــلې
مــوږه مټکــورو ســره چېرتــه پــه اغــزو رغــړي

ښکل بـه مې امید کړي د سره حسن اننګي په عشق
ځکه چې نن وخت ورته په پښو کې په توبو رغړي.

۱۵/۱۲/۱۳۶۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرهري امید

د دوزخي شونډو له خوند نه چې خواږه وروې
په پرهرونو مې دمالګو کاڼي تـه وروې

څنګه به عقل د جنون په اور کې ونه رغېږي
داسې خوندونه د وختونو خو پرې نه وروې

دود شو زړګی مې ستا د حسن د ښکلا په نظر
د مکر دام دې له خوږو ځنې ترخه وروې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د شاعر د قلم تاو به عقل لولپه کړي
د سترګو اور چې ورته تل په ګرېوانه وروي

خود به لمبه شي ستا نظر نه مټکوره نيني
د اورنيو شونډو تاو نه چې پرې سره وروي

۱۳۶۷ ال کال، چنګاښ

(c) ketabton.com: The Digital Library

متکور

زه د ارمان لپاره
لکه د جوارو دانه
د اور بټۍ کې
د ازمون په ګوتو
په مینه مینه
په اور واوښتم راواوښتلم
خود لمبو له تاوه
سپینه پولۍ نه شولم
او د خوږې مینې
د عشق له زوره
د اور لمبو کې
متکور پاتې شوم.

۳/۱۱/۱۳۶۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ماضي عشق

اشـنا دا سـتا د ماضـي عشـق لـه زوره
زه لـــه خونـــدو د ننني ووتـــم

عشــقه دا ســتا د رنګينــو جهــان تــه
خـــالي راغلـــی وم خـــالي ووتـــم

۲۱/۴/۱۳۶۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

پټې خبرې

تـر څـو بـه مـو پـه مـنځ کـې وي اشـنا پټـې خبـرې
د میـنــــې د رازونـــــو او حیـــا پټـــې خبـــرې

زمــا زړګـــی درزا کـــړي او دتــا شـــونډې رپېـــږي
دي څـــومره خونــدوري زمــا و ســتا پټــې خبــرې

ســـوزېږو بــه پـــرې زه او تـــه اشـــنا او زمــوږ مینــه
زمـا او سـتا پـه بـاب کـړي نـور همـدا پټـې خبـرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیا رقیب رقیب شوه او وختونه غمازان شول
مجبوره یو چې وکړو یاره بیا پټې خبرې

چا ویل درته چې وایه اسمعیل ته پټ رازونه
اخر یې درته ټولې کړې رسوا پټې خبرې.

۴/۱۰/۱۳۶۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اور تاو

د زړه تــوتې مــې پــه انکــار ونيــسئ
ژوند تـه مـې غم عشق تـه مـې دار ونيسئ

اخلـم لـــذت د خـــوږې مينـــې ترينـــه
مـــا د غـــم زور تـــه پـــه وار وار ونيســـئ

پـــام چـــې رقيبـــو لـــه څـــه ونـــه وايـــئ
زمـــا پـــه قتـــل بانـــدې يـــار ونيســـئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلکــو راځــئ د خــوږې مینــې پــه نــوم !
د اور پـــه تـــاو مـــا ګناهکـــار ونیســـئ

د اســـــمعیل خـــــړو ســـــپېرو ملګـــــرو
ســـورکۍ ډیـــوه مـــې پـــه مـــزار ونیســـئ.

۱۹/۷/۱۳۶۷
مرکزي لیله

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حسن لومه

عقل کې ستا شیرین نظر ونښېد
ځکه جنون شو سر په سر ونښېد

د حسن لومه دې په ناز غوروه
چې په سینه کې مې ځیګر ونښېد

وینې د مینې د ازمون وختونه؟
سر مې د مرګ په تود ډګر ونښېد

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د خوارې نظر په تونـد کتلـو
د زړه په تـل کې مې پرهر ونښېد

لمبه د ګرمو شوندو مه بلوه
تناکې زړه مې په نشتر ونښېد

ځومره دې حسن کې غرور تاو شوی
شوخو کتلو ته دې لمر ونښېد.

۲/۱۱/۱۳۲۵

رحمان بابا لېسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پخه سکروټه

عشـــقه جنـــون ومـــه څـــه نـــور خـــو نـــه وم
یـــو اســـوېلی ومـــه څـــه اور خـــو نـــه وم

ســـتا نـــاکردې دي څـــه ویلـــی نـــه شـــم
د ټنګـــــه ســـــرو د پېغـــــور خـــــو نـــــه وم

چـــا درتـــه ویـــل چـــې پـــل پـــر زړه ږده زمـــا
پخـــه ســـکروټه وم لا ســـکور خـــو نـــه وم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکلې دې ورېښت کړم اننګيو کې ژړ
لکه اوربل پرې باندې خور خو نه وم

دا خو د تا د حسن اور سوی یم
که نه له سره دومره تور خو نه وم.

۱۵/۵/۱۳۶۲
خوشال خان لېسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوی اسوېلی

د سترګو په خوړو کې ډوبېدم نه پوهېدم
د مینې په لمبو کې تاوېدم نه پوهېدم

احساس مې عقل پرېښوده په لاره د جنون
منصور ومه په دار که ځړېدم نه پوهېدم

دا ستا د مینې زور و که د عشق د خوړو تاو؟
په نره چې په اور کې نښتېدم نه پوهېدم

(c) ketabton.com: The Digital Library

حیـرت کـې شـو غیـرت زمـا د مینـې پـه ازمـون
سـور ګل غونـدې بـې وختـه رژېـدم نـه پوهېـدم

موسـکې شـه لا هـم نـوره زمـا سـویو اسـوېلو تـه
سـاده وم چـې پــه تــا مینېــدم نــه پوهېــدم.

۳۱/۳/۱۳۶۲
لغمان

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپل پلار د شهادت د تلین په درنښت.

افسوس چې قبر دې معلوم وای !

ما به د ګرم احساس وینو باندې
د عشق د پاڼو د خندا په څپو
ستا د تناک امید پولۍ لیکلې
او د تیزابو د اورونو په سیند
به لمبېدلم ستا د عشق د تکلونو په زور
هر مازیګر به مې د پېغلو د وربل ګلونه
د خپلو سپینو توپانې اوښکو له سپینو امېلونو سره
د اور په رنګ باندې لیکلو سرو شعرونو سره
تا پر مزار شیندلو پاڼې پاڼې
افسوس چې قبر دی معلوم وای
افسوس چې قبر....

۱۳۶۲ ل کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ماضي خندا

د آه په تاو عشق لېوني وخندل
شونډو د ګل کې چې اغزي وخندل

عقل به وناڅي احساس ته خجل
حسن د غم کې که زړګي وخندل

دود شو تکل د اسوېليو په اور
ورته پرهر زړه ارماني وخندل

د ګل خندا يې په لمبو ونيوه
سيلۍ په مينه د سپرلي وخندل

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـــور د ســـبا د حســـن شـــونډې موښـــې
پــر تونــد (شــمال) بانــدې ماضــي وخنــدل.

۲۰/۲/۱۳۶۲
خوشال لېسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوږلنې سترګې

مینه کې د وخت د انګار سره موښم
اور مې د ګوګل په درانه موښم

پرېږده چې ثپه د ازمون واړوم
سوزندو سکروټو کې مې زړه موښم

بله دې لمبه کړه د مغرور نظر
چا ویل چې زړګی مې په کې نه موښم

(c) ketabton.com: The Digital Library

تــه ولــې د عشــق لــه زوره ځنــګ کــوې؟
اور کـــې خـــو د مينـــې ځيګـــر زه موښـــم

ســتا خوږلنــو ســترګو کــې اشــنا پــه عشــق
زړه مـــې لکـــه وړه پـــه تنـــاره موښـــم

نــور دې بــه خــوږو کــې احســاس ولــړي
زه خـــو مـــې شـــعرونو کـــې ترخـــه موښـــم

بــوی بــه کړمــه يــاره ســتا د حســن ګــل
نــن چــې يــې اغــزي پــه ګرېوانــه موښــم.

۱۸/۱۱/۱۳۶۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژړغونی آه

د ژړغـــوني آه پـــر شـــونډو تلوســـې وځلـــي
د عشــق پــه عقــل کــې چــې مینــې تــه اســرې وځلــي

واوړي تکـــل د اور تـــر پولـــو پـــه تنهـــاکو پښـــو
د مســـتقبل پـــر اننګـــو چـــې ارادې وځلـــي

شعره ! د اوښکو حسن ښکل کړه په چاودلو شونډو
چې د ویـر بحـر کـې دې عشـق څپـې څپـې وځلـي

(c) ketabton.com: The Digital Library

لامبي ثپه چې ستا د خوند زما د اوښکو په سيند
د پرهــري اميــد پــه ســترګو مــې ګيلــې وځلــي

داسې مې ښکاري د سورکي زړګي پولۍ له لرې
لکــه د يــار پــه اننګــو کــې چــې خــولې وځلــي

وا ړوه عشــقه ! د تنکــي ارمــان غــوټۍ مــې پــه اور
اخـر بـه سـتا د هـوس سـيند کـې هـم لمبـې وځلـي.

۱۲/۱۰/۱۳۶۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترکاڼو لانديې

زړه نـــه لمبـــې چـــې د خنـــدا وتلـــي
ورتـــه لـــه خـــولې نـــه مـــې د تـــا وتلـــي

دا چـــې هغـــوی پـــه زغـــرده خانـــدي پـــر مـــوږ
څـــه شـــی دې زړه نـــه ورتـــه بيـــا وتلـــي

ټـــول قوتونـــه د پرديـــو دلتـــه
ښـــکاره راغلـــي دي پـــه غـــلا وتلـــي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا اسمعیل ترکانهو لاندې کړۍ ښه
بیا یې له خولې څخه ښتیا وتلې.

۱۳۶۷ ل کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

درې میاشتې مخکې

درې میاشتې مخکې
زه او یار مې سره
سترګې پر سترګو شولو
ما د هغې سترګو کې
هغې زما سترګو کې
د یوه ژوند د امیدونو کیسه وکرله
سره موسکي شولو او ومو خندل
بیا د هغې سترګو کې
زما د هیلو امیدونو انځور وګرځېده
او بیا زما سترګو کې
ددې د سترګو تصویر پاتې شو
تراوسه پورې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه چاته چې سترګې يې زما سترګو ته خوارې راکوي

نور دې د سترګو په خوږو کې سترګې نه مومښمه
نور دې د ګرمو اننګو په ګرمو ميو نظر نه ډوبوم
نور دې د نرمو ښکلو شونډو د خوندونو سيند کې نه لامبمه
رانه هېرېږي
رانه هېرېږي د ستي هيلو سارې اسوېلي
د غيرتي اوښکو مست رود ، د وينو مستې ځپې
د منصوري وطن د وينو ليکې
د غم او اور د توپانونو سترې شوی کاروان
نو راته مه ګوره خوږې خوږې په ښکلو سترګو
او پر احساس مې د سرو شونډو د خوندونو خوارې مه اوروه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې رانه هېر نه شي
ددې وطن د هر بچونې د ویرونو فریاد
د وینو رود د اوښکو سیند
او د ځوانانو او زلمو کتار کتار جنازې
کتار کتار...

۱/۴/۱۳۶۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وینو رود نیل

احساس پر عقل بلې کړې لمبې په لپو لپو
جنونه په سر واړوه نشې په لپو لپو

د شونډو تبسم دې رانه ګرد د غم ونه لید
د زړه وینې که غرپ کړې زمانې په لپو لپو

موسکی شه د سورکي پرهر د وینو رود نیل ته
حسینې ډکوه تربنه پیالې په لپو لپو

لذت کې د خندا دې چې لاهو شي خوند د نورو
په سترګو کې مې تاوې شي ګیلې په لپو لپو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اغـــزو د ګـــل د پـــانو تبســـم دی پـــه اور ســـوی
پـــه زلفـــو چـــې دې تـــومبم ترانـــې پـــه لپـــو لپـــو

هوس دې د ښایست بیا د جنون پـه سـینه کـې لامبي
د عشـق پـه زړه مـې موښـي چـې ایـرې پـه لپـو لپـو.

۲۱/۲/۱۳۶۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وير سکروټې

عشقه زورور يې خو توبې مه ماتوه
شونډو د اشنا ته اوسېلې مه ماتوه

پروت په کې لذت دی د زمان د لېونو
پام کوه ساقي ډکې پيالې مه ماتوه

څو اشنا په عشق کې پر اغزنه خوني لار
غېږې د وصال ته ارادې مه ماتوه

وکړه په مغرور نظر خوارږه کاته
تاته مې اسرې دي دا اسرې مه ماتوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

موښــم نــن پــه شــونډو ســتا ســره ښــکلي اننګــي
کــړې دې وعــدې وې اوس وعــدې مــه مــاتوه

خیــر کــه زه دې وریــت کــړم پــه ســکروټو کــې د ویــر
ځانګــه د امیــد مــې زمــانې مــه مــاتوه

راز د محبــت پــه کــې نغښــتی دی د یــار
ســویه اســمعیله زولنــې مــه مــاتوه.

۱۳/۱۱/۱۳۶۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اوښکو جنازې

پر سوي مخ مې دي رواني سلسلې د اوښکو
راته خندېږه او کوه مې تماشې د اوښکو

چا مې پر شونډو د خندا د څپې ځل ونه ليد
عشقه ! ګرم نه يمه راغلي مرحلې د اوښکو

د کوم احساس له خولې نه وځي د زګېرويو کتار
چې د شعر سترګو نه مې خوشې دي ويالې د اوښکو

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا بــه تصــوير د چــا د ويــر وي انځــور كــړی قلــم
ځكــه يــې نــوكې نــه تــويېږي ترانــې د اوښــكو

څــومره د مكــر تخيــل تــه كښــته شــوي نــرم !
پــه نــوم د ميــو راتــه مــخ كــې ږدي پيــالې د اوښــكو

څنګــه بــه ګــاټي متكــور نــه شــي د ســترګو زمــا
چې شپه او ورځ ترېنه تـاوېږي سرې لمبې د اوښـكو

شــي بــه كــړې د يــار مغــرورې ســترګې عقلــه كــه نــه؟
چـې ورتـه يـوســم سـتړې شـوې اندېښـنې د اوښـكو

ســتا د لــذت نــاظر دي ســېزي د عشــق هيلــه زمــا
اخــر بــه ورېم د خنــدا كــټ كــې جنــازې د اوښــكو.

۲/۲/۱۳۶۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

له جېل نه.. ګیله

((ته په وړو کي جېل کې
مور دلته لوی زندان کې))
د يوې مينې د ارمان په هيله وسوزېدو
ته خو لا ښه وې
د خوږې مينې د پاڼو شنه دودونه دې ونه ليدلو
مور ورته ښه کتلې
چې مو د مينې سره ګلونه د يارانو د لمبو
د سمندر څپو کې وسوزېدل
ژبه مو ګونګه وه ترلې وه د اور د دار په
مستو ليکو
چغې مو نه شوې وهی
ښه مو ليدله خپله مينه د انګار د سمندر ګوتو کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پانې يې ورژېدې
خندا يې وچه شوله
او ليلا يې حسن يې مړاوی شو د درد په چړو
خو مينه مړه نه ده لا
پام چې نهيلی نه شې
اوس نو زموږه مينه
زما او تا غوندې يو څو لېوني
په مينه مست څيرې ګرېوان
او سربېرې غوارې
چې ورته وناڅي لمبه شي
او د خپلو زړګو د وينو مستې فوارې
ورته امېل امېل کړي
بيا به زموږه مينه
له خندا شنه شي
او ګلونه به يې بيا زلفو کې وټوکېږي
او بيا به موږ لېوني
هم ورته هلته له خندا نه شنه شو.

۱۲/۲/۱۳۶۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لمبو څاڅکي

د نن په ائينه کې چې موسکې راته پرون دی
اشنا دادې ادا ده که جادو او که جنون دی؟

د کوم یو ګل پر شونډو د خندا سندره شنه کړم
پر پېغلو پسرلیو مې راغلی چې کونتون دی

په ګرمو شونډو خاندو خو یو بل ښکلوی نه شو
زما و ددې ترمنځ څه د ډیورنډ کرښې تړون دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

منمـه د ((شـمال)) د لمبـو ثـاڅکي دلتـه نـه شـته
ددې ګلبڼ پـر پـاڼو يـې پـرې ايښـې خـو طـاعون دی

کـوم چـا کـه د ربښـتينو لېونـو پوښـتنه وکـړه !
په دغه وران مالت کې خو يې يو استازی يون دی.

۲۳/۸/۱۳۶۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خندا قتل

موږ د خدای په کتابو
او د نبي په احاديثو کې
دا لوستي وو چې:
قتل د روح لویه ګناه ده په ژوندون کې د چا
او ملايکې د خدای ذات دي
چې له ټولو ګناهو نه پاکې
خو اوس کلونه کېږي
چې تر مودو نه مخکې
زموږ د سوي زړه د مينې کور نه
د بېګناوو ماشومانو او ځوانانو
د ژوندون جنازې
د فرښتو په بېګناوو ګوتو
ځي د اسمان غېږې ته
نو اوس د مينې تخيل کې د وجدان

(c) ketabton.com: The Digital Library

او عاطفې د سمندر پر څپو ناستو
د احساس بڅرو
ووایئ چې:
دا بېګناه‌او معصومې فرښتې به‌زیاتې
د نازولو ماشومانو د تنکۍ خندا په‌قتل
ګنهکارې نه‌شي !؟

۲۲/۴/۱۳۶۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

د آه سکروټې

د درد په ژرنده دل نه شوې زما د عشق نینې
د نرمو شونډو ځل نه شوې زما د عشق نینې

د سوز په اور چې اوړې نن د مکر په خوږو
د چا د زلفو ول نه شوې زما د عشق نینې

تناک امید مې واړوه تر پولو د ازمون
لمبو ته بې تکل نه شوې زما د عشق نینې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چا د مينې سينه کې مې احساس غوټې وهلې
چې بندې په اجل نه شوې زما د عشق نينې

د آه سکروټو دود کړلې بټيو کې د اور
پوليو سره مل نه شوې زما د عشق نينې.

۲۲/۹/۱۳۶۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

غيرتي لېمه

زما د مينې ښکلا
لکه بېباکه ماڼو
د قهرجنو لمبو
د سيند په مستو ځپو
تاوه راتاوه شوه
او ډوبه شوله
او د اميد هيله مې
د اور په غېږه کې په نرمو پښو
په اسوېلو اسوېلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ونښېده
خو زه هغسې چې پخوا ومه څه
هسې به یم هسې به اوسمه لا
نه به د چا خندا ته وخاندمه
نه به قبلې ته د ښکلا او حسن
د خپل غیرت لېمه کاږه ونیسم.

۴/۱۰/۱۳۶۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمیو اباسین

د مینې څرېکه مې د وریت زړګي پردو کې ځلي
عشقه ګناه دې زما سویو اسوېلو کې ځلي

چا مو د مینې د جانان زلفو ته اور ونیوه
چې شنه دودونه یې زموږه په شعرو کې ځلي

دا خو زما د اسوېلو د تپ تاونه وینې
ځکه خوارږه یې د سرو شونډو په سرو کې ځلي

زما د عشق ستونی دې لوند نه کړ پرې یو ځلې هم
څه که د میو اباسین دې اننګو کې ځلي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پـا م چـې پـه تریـو نظـر یـې حسـن تـه نظـر ونـه کـړې
د خوشـال تـوره مـې تراوسـه لا پښـتو کـې ځلـي.

۲۱/۴/۱۳۶۲
خوشال لېسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اوښکو سمندر

وخت چې له غوسې نه سور تکل ته شونډې وسپړي
ژوند په اوښکو لوند شي او اجل ته شونډې وسپړي

مينې سمندر د سپينو اوښکو په څير ونه ليد
اوس به نو زړګی د چا تسل ته شونډې وسپړي

تاوه شي ترخو کې د احساس د فرياد چغه پرې
دا د غم قلم مې چې غزل ته شونډې وسپړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډوب چې وي زړګی د اورني غم په سيندونو کې
چېرې به حسينې ستا وربل ته شونډې وسپړي

ورغړي تنهاک هوس ماحول د اغزيو کې
عقل او اميد چې مستقبل ته شونډې وسپړي

تاوه کړه لمبه د ګرمو شونډو په سينه کې مې
وريت ويده زخمونه به يې ځل ته شونډې وسپړي.

۱۳۶۲ل کال، تله

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوږو مکر

تنهاک ځیګر مې حسن په سپرغیو سولوي
د آه اوښکه مې عشق په مایوسیو سولوي

د عقل د احساس سترګو ونه لیده پرهر
د وخت د اور په زور یې په اغزیو سولوي

خندا یې سمندر شي زما درد ته په هوس
د مینې د بڼ ګل مې په سیلیو سولوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عشــق د خــوږ مکــر تــه نظــر کــړئ اوښــکو نــن !
پـــه شـــــوندو بانــــدې آه د لېونيـــو ســـــولوي

د درد پــه کړايـي کـې پـه زړګـي شـي خـود لـوګی
خـــوږې زلفــې چــې يـــار پـــه اننګيـــو ســـولوي

د ســور مســتقبل تـال کـې بـه عشـق وزانګـي اخـر
خنـــدا کـــه نـــن اميــد پـــه اســـوېليو ســـولوي.

۲۹/۷/۱۳۶۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارام سمندر ته !

ولې غلی او ارام یې
ته خبر یې چې څه وشول او څه کېږي
د نړۍ په وچو غرونو ، سپېرو دښتو ، ځنګلو کې؟
ته خبر یې چې څه اوري
د اسمان له ګرېوانه نه
د بېوسه روح پر مینو؟
ته خبر یې چې ټول ژوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو د بل د ژوند په بيه د ژوندون شپېږ رانيسي؟
ته خبر يې د وحشت د پاچايانو
واکمني د قاف له غرونو ان زموږ تر کوره رسي؟
ته خبر يې چې زموږ د کلي خوا کې
هره ورځې د کارغانو ډلې ډلې
د وګړو پر سينو باندې ټونګې کړي؟
که نور هم غواړې همداسې:
چې ماران او ځمځرې دې
د سيسيو بچې وخوري
او پر سمه لويه لار دې
د لېوانو کاروانونه
د شپنو په رمو ګډ شي
که نور هم غواړې همداسې
چې بيا هم روحي وګړي
د چا ميني ته اور ورکړي
د چار روح کړي تيږو لاندې؟
نو که داسې نه وي خو ځه
تر پېږيو زغم نه وروسته
په څلور کونجه دنيا کې
د توپان نغمه خوره کړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې نړۍ له بوی شي پاکه
او شي ړنګه پاچاهي د ځناورو ، ګنهکارو هوسونو
او څو تنه بېګناه به
شي سپاره د نوح بېړۍ کې.

۲۲/۴/۱۳۶۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تېزابو باران

زما د عشق د تنکو هیلو سترګې
لا د هوس د خوړلنیو په بڼ
د ګل پر پاڼو غوړېدلې نه وې
چې تا د قهر د تېزابو باران
د اورني اسمان له شونډو څخه
په زغرده زغرده پرې راوه وروه
او د تنکۍ مینې په سترګو کې دې
د وير لمبه په خندا تاوه کړه راتاوه کړله.

۲۶/۶/۱۳۶۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

سندرغاړي

د ختیځ- لوېدیځ وګړو !
د مرګي له وېرې مړاو مړاو هیلو !
د ژوندون په جبل کې بندو د نړۍ د هوسونو پاچایانو !
او د عشق د رنګینیو د سیندو مستو څپو کې
ستړو ستړو ماښو ګانو !
د ژوندون هره شېبه مو
د نڅا و خندا ګانو په تالونو کې کړه تېره
په هر رګ کې د وجود مو
د عطرو وینه جاري کړئ
او هوس هوس زړګو ته
د خوښیو لمبې غړپ کړئ !
چې کلونه مو دې وشوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مرګونو سندرغاړي
زمونږ کور کې مېلمانه دي
هغه لويه هوجره ګورئ !
چې شاوخوا يې د زمزم ويالو نيولې
او په مخ کې يې د توتو انګور تاکو ونو شين
سيوري جوړ کړي
په همدغه ځای کې ناست دي
يو سپين ږيری په کې نه شته
ټول ځوانان ترېنه راتاو دي
په هر وار چې ترنګ او ترونګ شي
له څو تنو روح جلا شي
بس کلونه مودې وشوې
چې زمونږ د کور هوجره کې
سندرغاړي مېلمانه دي.

۲۲/۴/۱۳۶۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

د طاعون په لوپټه کې

د طاعون په لوپټه کې
د سرزورو احساساتو
شینکی فصل ټوکېدلی
د یاغي مینې په تور یې
لاس و پښې دي پرې ترلې
د اجل وږمه پرې اوري
رژوي یې خنداګانې
خو د روح قاتلان (دواړه)
ورته ګوتې پر غاښ ناست دي
وایي څه متکور عشق دی
وایي څه لمبه جذبه ده
د اورونو ټال کې زانګي
د ژوندون سندرې وایي !؟

۵/۲/۱۳۶۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

د احساس لوخړه

ما د لمبو د ترحم په سیند کې ولمبوئ
او د حسین قهر په سترګو کې مې
د توندې مینې د احساس لوخړه
د اور په غېږه کې د وير په تنور
د اور لړوني غوندې تاوه کړئ
د مینې په لاس
څو چې د عشق له کاږو سترګو څخه
د سوزېدلي احساس کړيکه باندې
د عاطفې اوښکې راوڅڅېږي
او د جنون پر دود وهلې دښته
تنکي تنکي ګلان راوټوکېږي.

۲۵/۲/۱۳۶۲
خوشال خان لېسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

یادګارونه یادګارونه

ما درته لیکلي وای شعرونه او شعرونه
تا زلفو کې ایښي وای ګلونه او ګلونه
ما په وچو شونډو درنه کړي وای سوالونه
تا په زړه را ایښي وای زخمونه او زخمونه
ما ژوند ته نیولي وای دارونه او دارونه
ستا شونډو خندا کړای غورځنګونه غورځنګونه
زړه کې زما بل وای سره اورونه سره اورونه
ستا ژوندون ډیوې وای څراغونه څراغونه
دغسې وای هیلې او همداسې ارمانونه
ما ورته ژړلی تا خندلی ولونه ولونه
حسن به د تا و داستانونه داستانونه
ژوند به ټول زما و یادګارونه یادګارونه.

۲۱/۷/۱۳۶۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاڼو ونه ژړلې

عشق د هوس په لمبو
د مستو کاڼو د خندا په څپو
د تېزابونو د اورونو ژرنده
تاوه راتاوه کړه د درد په وينو
او د اميد د ګلو موسک نظر يې
د غم پر ليکه په اور وار اړاوه راوا ړاوه د حسن په زور
خو کاڼو ونه ژړل
لاهسې خاندي له خندا نه شنه دي
د عشق لمبو کې اميد ونه کري
زړو د اغزيو کې ګلونه کري
د خوږې مينې د ښکلا په اميد
د سرو سکروټو سره تخمونه کري.

۱/۱/۱۳۶۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

مېړتونخور

ځنګ ته ناست ومه د ونې
د ټپې پرېشانۍ خيال مې سترګې ورو ورو خوبولې
پام مې شو د ونې ډډ ته
يو سورکي مېړتونخور پرې خپل وزرونه رپولو
اوږده ژبه يې له خولې نه بهر کړې په هنروه
چې مېږيان به پرې راټول شول
لکه غرپ د مستو ميو به يې تېر کړلو له ستونې
د خوندو د عشق لمبو و مخ په پورته روان کړی
ورو نږدې شو د غومبسو د ژوندون د ځالې ځنګ ته
چې ټول عمر وې له تندې جل وهلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

له غوسې نه تکې سرې په اور کې تاوې
کړه يې ژبه ورته مخکې په هنر په مکر وړاندې
يو ناڅاپه سرو غومبسو يې پر ژبه پر مښو که
او پر سترګو
زهرجن نېشونه ښخ کړل
((لس يو ولس شپېږې)) وروسته مې کتل چې:
درد کې تاو مېږتو نخور
د ونې ډډ نه راګوزار شو.

۱۴/۲/۱۳۶۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

د امید څانګه

د زړه کور کې مې د شعر غوټۍ غوړېږي
د خزان سره سیلۍ ده رژوي یې

د امید څانګه چې لږ شانته او ږده شي
د ظالم په لاس کې لور دی پرېکوي یې.

۱۳۶۵ل کال
خوشال لېسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اسرافیل شپېلۍ

د اورنیو اغزو زړه کې ښکلا چېرته لګي
د سوو شونډو په لمبو کې خندا چېرته لګي

زما د زړه د پرهرونو سره او شنه ګلونه
ستا د خمارو زلفو ول کې اشنا چېرته لګي

منم احساس مې د اورونو زړو کې ګل ټوکوي
خو ستا د بزم رنګینیو کې دا چېرته لګي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خانده په کرس مې د تنها کو شونډو لیکو باندې
د خوږلنیو په محفل کې ګدا چېرته لګې

د اسرافیل د شپېلۍ غږ ورته راورسېده
د پښتنو سپېره وطن کې رڼا چېرته لګې

خود ستا دمینې د رنګینې کوڅې ګوټ ته نه ځم
د میو ډنډ کې د سرو اوښکو ځلا چېرته لګې.

۱۱/۷/۱۳۶۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جنګ باج

ارمان د اوښکو نازولو وخوړ
لکه موسکی شبنم چې ګلو وخوړ

ددې ګلاب ګلاب وطن حسن مې
څه هم پردیو څه هم خپلو وخوړ

چا ته لمبه لمبه احساس وښیم
وطن زموږه نابللو وخوړ

څه بې پښتو شول پښتانه د وختو
باج د جنګونو تږې مغولو وخوړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

یــو اســمعیل پــه دغــه لــوی کلــي کــې
نـــیم نـــازولو او نـــیم ښـــکلو وخـــوړ.

۱۳۶۷ل کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سیند په منځ کې

چې د نن پر زلفو وتړو مبم ګلان کتار کتار
لکه شنه چې پسرلي کړم پر بیابان کتار کتار

دا خوږې خوږې خبرې دا خوږې وعدې مې خیال کې
ټوکوي د جنت حورې او غلمان کتار کتار

پس له مرګه به زموږه یوه ورځ همدا اسې راشي
دربدلې به وي دار ته رهبران کتار کتار

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه اولې مینې وسو څه خوږې یارانې دود کړو
اوس ولاړ د سیند په منځ کې پښېمان کتار کتار

بس همدا د ساده ګانو د سندرو غزل وایه
چې ترې وخي هره ورځې هوښیاران کتار کتار.

۱۳۶۹ل کال د وري میاشت

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوی کودر

ستـــــترګو اوتـــــرو ورتـــــه هـــــېڅ ونـــــه وې
د زړه ســــــندرو ورتـــــه هـــــېڅ ونـــــه وې

لويـــــه څپـــــه د اوبـــــو راغللـــــه پـــــرې
د اور بڅـــــرو ورتـــــه هـــــېڅ ونـــــه وې

هغـــــوی زمـــــوږه وينـــــې تـــــويې کړلـــــې
زمـــــوږ ملګـــــرو ورتـــــه هـــــېڅ ونـــــه وې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تېــــــره لمبـــــه شـــــوه د پردیـــــو دلتـــــه
زمـــــوږ لښـــــکرو ورتـــــه هـــــېڅ ونـــــه وې

نظـــر مـــې ښـــکل کـــړې خـــوږې شـــونډې د یـــار
لمبـــــو شـــــکرو ورتـــــه هـــــېڅ ونـــــه وې

د لـــــیلا ګـــــانو ګـــــودر وســـــوځېده
خـــــو ســـــربېرو ورتـــــه هـــــېڅ ونـــــه وې

اخـــر یـــې ښـــکل کـــړ اســـمعیل پـــه شـــونډو
د چـــــا خبـــــرو ورتـــــه هـــــېڅ ونـــــه وې.

۱۳۶۷ل کال د سلواغې میاشت

(c) ketabton.com: The Digital Library

مړاوي اننګي

ژونـــد ســـوزېدلو نهيلـــۍ نـــه تو يـــدلې اوښـــکې
د چـــا د مينـــو جنـــازو کـــې څڅېـــدلې اوښـــکې

شـــهيد و تاســـو نـــه کـــه هلتـــه چـــا پوښـــتنه وکـــړه !
ورتـــه بـــه وايـــئ چـــې وطـــن کـــې بهېـــدلې اوښـــکې

خدايـــه د ســـتا لـــه تـــرحم او لـــه پېـــرزو مننـــه
نـــورې دې واخلـــه دا ډالـــۍ دا رالېږلـــې اوښـــکې
ځـومره ښـه ښـکاري هلتـه سـتا د موسـکو شـونډو خنـدا

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلتــــه پـــه مـــړاوو اننګـــو کـــې ځلېـــدلې اوښـــکې

خـــود بـــه د رب لـــه عواطفـــو نـــه ګيلـــه کومـــه
هلتـــه خنـــداوې دلتـــه ولـــې رســـېدلې اوښـــکې

ګـــوره احساســـه هغـــه کـــور کلـــی يـــوازې نـــه کـــړې
چـــې ګرېوانـــو کـــې يـــې ټـــول عمـــر ګرځېـــدلې اوښـــکې.

۲۴/۱/۱۳۲۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محمد اسمعیل یون لنډه پېژندنه

محمد اسمعیل یــون د حــاجي محمـد خان زوی پـر ۱۳۴۲ل کـال، د لغمان ولایت د الینګـــــــــار ولســــــــوالۍ دنیازیو پـه یـوې روښــــــــنفکرې کـــورنۍ کـــې زېږېدلی دی.

لـو مړنۍ زده کړې یې د الینګـار ولسـوالۍ د سلینګار پـه لـو مړني ښوونځي کې سرته رسولي دي، تر هغه وروسـته کابـل تـه راغـی او په خوشال خان لېسه کې شامل شو. پر ۱۳۶۲ل کال له نوموړي لېسې څخه په دویم نومره بریالی او پر ۱۳۶۷ل کـال د کابـل پوهنتـون د ژبـو او ادبیاتو پوهنځي د پښتو څانګې محصل شو. پـر ۱۳۷۰ل کـال لـه نومـوړې څـانګې څخـه اول نـومره بریـالی او پـر همـدې کـال بېرتـه د پښتو څانګې د کدر غړی شو. پـر ۱۳۸۵ل کـال پـه نومـوړې څانګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې د ماسټرۍ دوره پیل شوه، یون په ډېر ښه او بریالي ډول دا دوره پایته ورسوله.

محمد اسمعیل یون له ۱۳۷۰ل کال څخه بیا تر ننه پورې د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي تدریسي غړی او د(پوهندوی) علمي پوړۍ ته رسېدلی دی، پر استادۍ سربېره، استاد یون د ((کابل پوهنتون))، ((هیلې)) او((شمشاد))مجلو د چلوونکي دنده هم په ښه ډول ترسره کړې ده. په پېښور کې د چاپېدونکې ((معارف)) مجلې کتونکی غړی هم و. همدارنګه دیو شمېر نورو چاپي خپرونو همکار هم پاتې شوی دی.

استاد یون پر ۱۳۸۱ل کال، په جلال اباد کې بېړنۍ لویې جرګې ته د ختیزو ولایتونو د انتخاباتو د دفتر مشر شو، ددې جرګې لپاره تر ټاکنو وروسته د جرګې غړی، بیاد جرګې د غړو له خوا د بېړنۍ لویې جرګې دلومړي منشي په توګه انتخاب شو.استاد یون په دې جرګه کې تر خپل وروستي وسه خپل ملي او تاریخي مسولیت ادا کړ او د هېواد دښمنه عناصرو د توطیو مخه یې ونیوله.

تر دې جرګې وروسته، کله چې د افغانستان د اساسي قانون د تدوین بهیر پیل شو، نو استاد یون بیا ددې بهیر لپاره د ختیزو ولایتونو د دارالانشاد دفتر مشر وټاکل شو. په ختیزو ولایتونو کې د اساسي قانون د لویې جرګې لپاره انتخابات هم د همدې دفتر له خوا ترسره شول.استاد یون د اساسي قانون د تصویب په لویه جرګه کې د نوموړې جرګې د دارالانشا د غړي په توګه خپل فعال رول ادا

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړ. ټاکل شوې وه، استاد یون په ختیزو ولایتونو کې د افغانستان د جمهوري ریاست لپاره د عمومي ټاکنو د دفتر مسول شي، خو په کابل کې د لویو جنګسالارانو او ځینو تنظیمي مشرانو له خوا پر حکومت او ملګرو ملتونو د زیات فشار له امله له کاره ګوښه شو. ملګرو ملتونو (UNAMA) استاد یون ته وړاندیز وکړ، چې په کابل کې به تر دې لوړه دنده درو سپارو، خو استاد یون ونه منله او خپلې استادۍ ته یې دوام ورکړ.

درې کاله وروسته یې د ځینو ملګرو په زیات ټینګار او غوښتنه، د جمهوري ریاست د ملي امنیت شورا په دفتر کې د فرهنګي چارو د ریاست دنده و منله او په کابل پوهنتون کې پر استادۍ سربېره لا تر او سه دا دنده پر مخ وړي. استاد یون پر **۱۳۸۵** ل کال د افغانستان او پاکستان د امن ګډې جرګې لپاره د افغانستان له خوا د منشي په توګه غوره شو او دا دنده یې هم په ښه ډول ترسره کړه.

استاد یون د خپلو اکادمیکو لیکوال په توګه په تېرو شلو کلونو کې ګڼ شمېر فرهنګي او ټولنیز خدمتونه ترسره کړي، په ګڼو چاپي، رادیویي او ټلویزیوني مرکو کې یې د و اقعیتونو او حقایقو د څرګندیدو له امله د خلکو په زړونو کې ځای نیولی دی. که څه هم ډېر خلک د یون لیکنې، مرکې او نظریات خوښوي، خو یو شمېر داسې خلک هم شته، چې د یون سرسختي مخالفین دي. د هغه ملي او ګټورو نظریاتو ته هم غلط رنګ او تعبیر ورکوي، دا ډول اشخاص، چې اکثره یې زورواکي او د سیاسي ډلو ټپلو غړي او

(c) ketabton.com: The Digital Library

مشران دي، د استاد يون نظريات خپلو شخصي او تنظيمي ګټو ته خطر بولي، نو ځکه يې په ټينګه مخالفت کوي. زه ددې شاهد يم، هر کله چې يون کومه ليکنه او مرکه کړې، نو دده پر وړاندې يې مثبت او منفي غبرګونونه دواړه راپارولي دي، منفي غبرګونونه اکثره وخت د هغو اشخاصو او ډلو له خوا وي، چې په تېر کړکېچن سياسي بهير کې يې ډېرې نامشروع ګټې ترلاسه کړي او ځانونه يې مطرح کړي دي.

مثبت غبرګونونه اکثره د ولس د مشرانو، روښنفکرانو او نورو مخورو له خوا وي، خو استاد يون په دغسې سختو اغزنو او تنګو شرايطو کې بيا هم خپل فرهنګي، سياسي او ټولنيز کار ته دوام ورکوي.

دا اوسنی فرهنګي کار، چې تاسو يې اوس په مسلسل ډول ګورئ، دا د تېرو شلو کلونو کارونه دي، چې له تېر يو نيم کال راهيسې پرې په منظم ډول کار شوی، اوډل شوي او دادی ستاسو مخې ته اينبودل کېږي، په داسې يو دولتي دفتر کې چې بوختياوې په کې ډېرې وي، د منظم او ستر فرهنګي کار سرته رسول اسانه کار نه دی.استاد يون پر خپلو فرهنګي کارونو سربېره د ګڼو فرهنګي ټولنو د غړي، همکار او موسس غړي په توګه هم خپل فرهنګي رول ادا کړی، په پېښور کې يې د دوو المان مېشتو فرهنګي ټولنو (دافغانستان دکلتوري ودې ټولنې) او(د پښتني فرهنګ د ودې پراختيا ټولنې) د همکار په توګه د بېلابېلو ليکوالو په لسګونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اثار، ایډیټ او چاپ کړي دي. دغه راز یې په سلګونو کورنیو مشاعرو، ادبي غونډو او سیمینارونو کې ونډه اخیستې ده، خپله یې هم په لسګونو مشاعرې، سیمینارونه او علمي ورکشاپونه جوړ کړي دي.

سربېره پر دې، په یو زیات شمېر، ملي او نړیوالو کنفرانسونو کې یې په ښه ډول د خپل هېواد استازي کړې ده. دلته به یې د اثارو یادونه وکړو:

اثار

الف- پنځونې:

کتاب نوم	څرنګوالی	چاپکال
• مټکور	لومړی شعري ټولګه	دویم ۱۳۸۷
• په اورونو کې سندرې	دویمه شعري ټولګه	دویم ۱۳۸۷

ب- راټولونې:

• هیلې	ګډه شعري ټولګه	دویم ۱۳۸۷
• نیمګړي ارمانونه	د حیران شعري ټولګه	دویم ۱۳۸۷
• د لوونو فصل	ګډه شعري ټولګه	دویم ۱۳۸۷
• د نازو انا یاد	د سیمینار د لیکنو ټولګه	دویم ۱۳۸۷
• د استاد الفت نثري کلیات	د استاد الفت نثرونه	درېیم ۱۳۸۷
• سیندونه هم مري	د اسحق ننګیال شعري منتخبات	دویم ۱۳۸۷

ج- ژباړنې:

• د ټولنپوهنې له نظره: په افغانستان کې د واک جوړښتونه	د پوهنوال روستار تره کي اثر	دویم ۱۳۸۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

- .د افغانستان فرهنګي میراثونو ته یوه کتنه
  د نینسي دوپرې اثر دویم ۱۳۸۷
- په افغانستان کې د جګړې جنایتکارانو محاکمه
  د پوهنوال روستار تره کی اثر دویم ۱۳۸۷

د- یونلیکنې:

- د اماراتو سفر د اماراتو یونلیک دویم ۱۳۸۷
- که یون دی یون دی د اروپا یونلیک لومړی ۱۳۸۷
- د پنتاګون ترڅنډو د امریکا یونلیک لومړی ۱۳۸۷

هـ- څېړنې او شننې:

- د محمدګل خان مومند اند و ژوند ته یوه لنډه کتنه دویم ۱۳۸۷
- استاد زیار د پښتني فرهنګ یو ځلاند ستوری دویم ۱۳۸۷
- دکابل پوهنتون د ادبیاتو پوهنځي پښتو کتابښود دویم ۱۳۸۷
- د افغانستان فرهنګ ته اوښتي زیانونه دویم ۱۳۸۷
- د پښتو شعر هندسي جوړښت شپږم ۱۳۸۷
- له افغانستانه د مسلکي کادرونو د فرار عوامل دویم ۱۳۸۷
- ساینسي پرمختیاوې دویم ۱۳۸۷
- بېړنۍ لویه جرګه ولسواکي او زورواکي دویم ۱۳۸۷
- اندیال خوشال لومړی ۱۳۸۷
- هیله د خپلو سریزو په لمن کې لومړی ۱۳۸۷
- کلتوري یون لومړی ۱۳۸۷
- فرهنګي فقر لومړی ۱۳۸۷
- مرکه او مرکې لومړی ۱۳۸۷
- خوشال په خپل ایډیال لومړی ۱۳۸۷
- دکتابونو په ورېمو کې لومړی ۱۳۸۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

- افغانستان په سیاسي کړلیچ کې لومړی ۱۳۸۷
- پښتو لیکنی سمون لومړی ۱۳۸۷
- اوسنۍ رسنۍ لومړی ۱۳۸۷
- که نړیوال ماته وخوري؟ لومړی ۱۳۸۷

خدای(ج) دې استاد یون ته ډېر عمر ورکړي او جرئت دې ورته هم تاند لري، الله(ج) دې دی له هر ډول بدو بلاوو وژغوري، په فرهنګي کارو زیار کې ورته د نور زغم او سېلې هیله لرم.

په درناوي
وفاالرحمن وفا
کابل- افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

maṭakor

(collection of poems)

By:
M.Ismael yoon

ISBN 978-9936-500-03-7
9 789936 500037 >

د خپرونو لړ: (۴)

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library